

Kilpailut kunniaan –mestareilla arvostusta ammattilliselle koulutukselle

Jouko Paljakka

Puheenjohtaja

Aikuiskouluttajien liitto ry.

jouko.paljakka@akol.fi

Ammatillinen koulutus tarvitsee veto-voimaa ja uutta, näkyvämpää imagoa. Voisiko voittoa opiskelija ja mestariopettaja lisätä ammatillisen koulutuksen imua?

Nuorten ammatinvalintaa ohjaavat nykyisin enemmän televisio ja kaverit kuin järki tai omat kyvyt. Nuoret haaveilevat ammateista, jotka näkyvät mediassa: lääkärin, lakimiehen ja rikoslaboranttien keikkuvat toivelistojen kärjessä. Mediaseksikkäitä ovat myös kokit, jotka televisiossa keskittyvät ruuanlaittamisen sijaan matkustamiseen ja vieraiden kanssa seurusteluun.

Ammatillinen koulutus ei ole pysynyt nostamaan kiinnostavuuttaan monista kampanjoista huolimatta. Medialukutaitoinen nuoriso tunnistaa aikuisten tekemän mainoksen, eikä opetushallituksen logolla ole nuorille suurtakaan merkitystä. Tarvitaan sisältäpäin tulevia kimmokkeita.

Nuoret kaipaavat ja tarvitsevat esikuvia. Yksi keino vetovoiman lisäämiseen on kilpailu – mestariluokan osajat tuovat arvostusta paitsi ammattialalle myös oppilaitokselle.

Kilpailu on kautta aikojen kuulunut ihmisten elämään. Kilpailuun sisältyy itsensä ja muiden voittamista, viihdettä, arvostusta. Kilpailuun osallistuneet huomataan ja muistetaan.

Oppilaitoksissa kilpailuja saatetaan kuitenkin jopa arastella - ehkä syynä on se, että yksilön osaamisen arvioinnissa yhdenvertaisuuden nimissä vertailu muihin oppilaisiin on kielletty. Mutta kilpailu pitäisi nähdä muunakin kuin arviointina; sen kasvattavaa merkitystä ei voida kiistää.

Kilpailut ovatkin aina olleet itsessään selvä osa muusikoiden ja taiteilijoiden ammatillista kasvua. Skills-kisat ovat tuoneet tervetulleensa lisän muun ammatillisen koulutuksen näkyväksi tekemiseen. Valitettavasti mediaa ei ole hyödynnetty riittävästi; opettajien ammattilehdissä uutisointi ei lisää alojen näkyvyyttä. Myös oppilaitokset ovat olleet varsin vaitonaisia oppilaitensa menestyksestä, vaikka sen pitäisi olla mitä parhain markkinoinnin väline.

Jos oppilaat kilpailevat, eikö olisi loogista, että myös opettajat kilpailevat? Mestariopettaja, tai vaikka pistesijoille päässyt, olisi oppilaille esimerkki siitä, mihin ammatissa voi edetä. Kilpailu olisi myös esimerkki ammatillisesta kunnianhimmosta ja osaamisen jatkuvasta kasvusta; opettajakaan ei voi jäädä lepäämään laakereilleen.

Opettajuus on Suomessa ajettu alas. Opettajasta on tehty ohjaaja tai tutor,

näkymätön taustahahmo, jolla ei ole juuri merkitystä oppimiselle, kun oppija itse ottaa selvää asioista. Ei ihme, että työelämässä ei osata arvostaa kokemuksellista hiljaista tietoa.

Käytännössä opettajan merkitys on suuri: hyvä, karismaattinen opettaja saa ihmeitä aikaan. Hyvä opettaja voi tehdä koulutusalaan muita suositumman ja innostaa oppilaansa hyviin tuloksiin.

Ammatilliset oppilaitokset tarvitsevat keinoja, joilla nostaa omaa imagoa ja arvostusta. Muualla Euroopassa löytyy oppilaitosten seiniltä kunniakirjoja, pokaaleja ja valokuvia menestyneistä oppilaista ja opettajista. Kilpailuja käydään oppilaitoksen sisällä, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Oma häntä on nostettava, jos muut eivät sitä tee.

Kaikki opettajat tai oppilaat eivät voi olla huippuja, myös tavallisia puurtajia tarvitaan, sillä jokaisen ammatin arki on muuta kuin huumaavaa näyttöä. Huippuesimerkit voivat kuitenkin tuoda sellaista lisäarvoa, jonka avulla kaikki ymmärtävät ammatin ja ammatillisen osaamisen tärkeyden. Mestariosaajille on käyttöä.

